
UDC 378.016:811.111
DOI 10.35433/pedagogy.4(111).2022.155-168

COMPETENCE-BASED APPROACH TO THE TRAINING OF ENGLISH PHILOLOGY BACHELORS IN HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS OF UKRAINE

N. V. Zhuravel*

The article examines the preparation of bachelors of English philology in higher education institutions of Ukraine based on the competence approach. A competence approach to the professional training of future specialists deepens the practical orientation of education, emphasizes the role of experience, the ability to practically implement knowledge, establishing the subordination of knowledge to skills and emphasizes the results of education, considering them not as the sum of learned information, but the ability of a person to solve life and professional tasks, to act in various problem situations. It is focused the attention on the content of the Standard of Higher Education of Ukraine in the field of knowledge 03 "Humanities" in the specialty 035 "Philology", analytical competences of future philology bachelors (integral, general, special), which are components of their professional competence. The developed general and professional competences will contribute to the introduction of qualitative changes to the training system of the student philologists. On the example of the educational and professional program of Kyiv National Linguistic University (bachelor's degree in specialty 035 "Philology" field of knowledge 03 "Humanities" with specialization 035.041 – German languages and literature (including translation), the first – English) the content of the competence paradigm of bachelor's training is specified, the terms of training are determined, the competences are clarified according to the specialization, the content of the educational components that allow students to achieve the program results are outlined.

A conclusion was made about the importance of preparing a bachelor in English philology in the modern conditions of the globalization and integration character of the development of the educational field, precisely on the basis of the competence approach, which gives the specialists the opportunity to realize themselves in the future professional field not only in Ukraine, but also on the European and world labor markets.

Key words: English philology, standard of higher education, competence approach, bachelor's degree, educational and professional program.

КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ АНГЛІЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Н. В. Журавель

Стаття присвячена підготовці бакалаврів англійської філології в закладах вищої освіти України на засадах компетентнісного підходу. Компетентнісний підхід до професійної

---

* Postgraduate
(Ukrainian State Mykhailo Drahomanov University, Kyiv)
zhuravelnataliya.89@gmail.com
ORCID: 0000-0002-7046-8800

підготовки майбутніх фахівців поглиблює практичну зорієнтованість освіти, підкреслює роль досвіду, вмінь практично реалізовувати знання, встановлюючи підпорядкованість знань умінням та акцентує увагу на результатах освіти, розглядаючи їх не як суму засвоєних відомостей, а здатність людини вирішувати життєві й професійні завдання, діяти в різних проблемних ситуаціях. Акцентована увага на змісті Стандарту вищої освіти України з галузі знань 03 "Гуманітарні науки" за спеціальністю 035 "Філологія", аналізові компетентностей майбутніх бакалаврів-філологів (інтегральної, загальних, спеціальних), які є складовими їхньої професійної компетентності. Розроблені загальні та фахові компетентності сприятимуть впровадженню якісних змін до системи підготовки майбутнього філолога. На прикладі освітньо-професійної програми Київського національного лінгвістичного університету (ступінь бакалавра зі спеціальності 035 "Філологія" галузь знань 03 "Гуманітарні науки" за спеціалізацією 035.041 – германські мови та література (переклад включно), перша – англійська) конкретизовано зміст компетентнісної парадигми підготовки бакалавра, визначено терміни навчання, уточнено компетентності відповідно до спеціалізації, окреслено зміст освітніх компонентів, які дозволяють досягти програмних результатів.

Зроблено висновок про важливість підготовки бакалавра з англійської філології у сучасних умовах глобалізаційного та інтеграційного характеру розвитку освітньої галузі саме на засадах компетентнісного підходу, який дає можливість фахівцеві самореалізовуватись у майбутній професійній сфері не лише в Україні, а й на європейському та світовому ринках праці.

Ключові слова: англійська філологія, стандарт вищої освіти, компетентнісний підхід, бакалавр, освітньо-професійна програма.

Introduction of the issue. Today, the domestic system of higher education is characterized by reform processes. The changes concern not only the content, forms, and methods of education, but also the methodology of the educational process, in particular, the principles and methodological approaches to its organization, which affected all areas of professional training of students of higher education. In the wake of globalization and the frantic pace of development of modern technologies, the English language is gaining special relevance as a means of multicultural unity. This language has become a universal means of interaction and communication of different cultures and peoples, and this is precisely why the interest in the specialty "English philology" and the international demand for specialists in this specialty are determined by this. At the same time, domestic institutions of higher education strive to train specialists who are competitive and suitable for professional activities not only in our country, but also in Europe and the world. Therefore, when developing the Standard of Higher Education of the first (bachelor) level of the field of knowledge 03 Humanities, specialty 035 "Philology", which was approved and put into effect by

Постановка проблеми. Сьогодні вітчизняній системі вищої освіти властиві процеси реформування. Зміни стосуються не лише змісту, форм, методів навчання, а й методології освітнього процесу, зокрема принципів і методологічних підходів до його організації, що позначилось на всіх галузях професійної підготовки здобувачів вищої освіти. На хвилі глобалізації та шаленого темпу розвитку сучасних технологій особливої актуальності набуває англійська мова як засіб полікультурного єднання. Ця мова стала універсальним засобом взаємодії та комунікації різних культур і народів, саме цим зумовлені інтерес до фаху "англійська філологія" і міжнародна затребуваність фахівців цієї спеціальності. Водночас вітчизняні заклади вищої освіти з їхньої підготовки прагнуть сформувати фахівця, конкурентоспроможного й придатного до професійної діяльності не лише на теренах нашої країни, а й Європи та світу. Тому при розробленні Стандарту вищої освіти першого (бакалаврського) рівня галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 035 "Філологія", який затверджено та введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 20.06.2019 р. № 869, враховано не лише результати багаторічних напрацювань

the order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 20.06.2019 No. 869, it was not taken into account only the results of many years of work of Ukrainian scientists and practitioners in English philology, but as well as Standards and recommendations for quality assurance in the European Higher Education Area (ESG) [15: 32], A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area [16], Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (2011), the National Framework of Qualifications [13: 14], the Law of Ukraine "On Higher Education" (2014).

The analysis of the industry standard allows us to state that the main factor in the development of this document was a competence-based approach to the training of philologists. The standard outlines the system of competences necessary for the preparation of bachelors in the specialty 035 "Philology" for successful qualified professional activity. Its components are integral, general and professional competences that determine the specifics of bachelor's training in specialty 035 "Philology".

Research methodology includes general theoretical methods: analysis and synthesis of pedagogical and philological literature on the research issue, documentary base on the training of philologists; comparison, systematization, generalization, interpretation of existing theoretical approaches; analytical induction as a technique for the formation of universal statements regarding the determination of the requirements of the competence approach to the training of bachelors in the specialty 035 "Philology" (035.041 – Germanic languages and literature (including translation), the first – English).

Current state of the issue. Studying the results of scientists' research confirms that the issue of using the competence approach in education is urgent in modern pedagogy. The theory of the competence approach was developed and presented in the works of both foreign (R. Badera, D. Mertensa, B. Oskarsona, A. Sheltena)

українських учених і практиків з англійської філології, а й Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) [15], A Framework for Qualifications of the European Higher Education Area [16], Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (2011), Національну рамку кваліфікацій [13], Закон України "Про вищу освіту" (2014).

Аналіз галузевого стандарту дозволяє стверджувати, що основним при розробленні цього документа був компетентнісний підхід до підготовки філологів. Стандарт окреслює систему компетентностей, необхідних для підготовки бакалаврів за спеціальністю 035 "Філологія" до успішної кваліфікованої професійної діяльності. Її компонентами є інтегральна, загальні та фахові компетентності, що визначають специфіку підготовки бакалаврів за спеціальністю 035 "Філологія".

Методологія дослідження включає загальнотеоретичні методи: аналіз і синтез педагогічної, філологічної літератури з проблеми дослідження, документальної бази щодо підготовки філологів; порівняння, систематизація, узагальнення, інтерпретація наявних теоретичних підходів; аналітична індукція як прийом для формування універсальних тверджень щодо визначення вимог компетентнісного підходу до підготовки бакалаврів із спеціальності 035 "Філологія" (035.041 – германські мови та література (переклад включно), перша – англійська).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення результатів досліджень учених підтверджує, що проблема використання компетентнісного підходу в освіті є нагальною в сучасній педагогіці. Теорія компетентнісного підходу розроблялася і була представлена в працях як зарубіжних (Р. Бадера, Д. Мертенса, Б. Оскарсона, А. Шелтена), так і вітчизняних дослідників. Українські перспективи компетентнісного підходу в сучасній освіті досліджували вчені І. Бех, Н. Бібік, Л. Ващенко, І. Єрмаков, О. Локшина, О. Овчарук, Л. Паращенко, О. Пометун, О. Савченко, С. Трубачова та інші. Практичну реалізацію

and domestic researchers. Ukrainian perspectives of the competence approach in modern education were studied by scientists I. Bekh, N. Bibik, L. Vashchenko, I. Yermakov, O. Lokshyna, O. Ovcharuk, L. Parashchenko, O. Pometun, O. Savchenko, S. Trubachova and others. Scientists I. Ahapov, V. Bolotov, A. Verbytskyi, I. Zymnia, E. Zeier, A. Zolotarova, M. Katunova, V. Laptiev, O. Lebediev, N. Radionova, V. Serikov, A. Triapysyna, A. Khutorskyi, S. Shyshov and others.

So, in particular, S. Vitvytska, V. Lozova, T. Sydorenko, L. Baranovska and other scientists investigated the aspect of using the competence approach in the professional training of philologists. Researcher N. Aristova considered the competence approach to the formation of the professional subjectivity of future philologists [1: 32]. S. Vitvytska paid attention to the conceptual apparatus on this issue, noting that in the definitions of the concepts of competency, competence, readiness, mastery, professionalism, one can trace the relationship, interdependence, gradual building up and expansion of knowledge, abilities, skills, enrichment of erudition, improvement of qualities and personality properties [6: 7]. T. Sydorenko, considered the terminological correlation of the basic concepts of the competence approach, in particular competency, competence, competent, professionalism was analyzed. A cluster analysis of professionally significant competences and competencies of a teacher in their hierarchical relationship and interdependence was carried out [14: 8]. In L. Baranovska's scientific work, the use of the experience of forming a philologist in the universities of European countries to improve the language training of a domestic student was analyzed [2: 29].

All scientists are unanimous in their opinion that the unity of philological theory and practice (acquired philological knowledge and its implementation during professional activity) is an integral part of the process of professional training of philologists, regardless of specialty. The researchers emphasized that philological

компетентнісного підходу, формування компетентностей особистості розкрили у своїх роботах вчені І. Агапов, В. Болотов, А. Вербицький, І. Зимня, Е. Зеєр, А. Золотарьова, М. Катуніова, В. Лаптев, О. Лебедев, Н. Радіонова, В. Серіков, А. Тряпицина, А. Хуторський, С. Шишов та інші.

Так, зокрема, С. Вітвицька, В. Лозова, Т. Сидоренко, Л. Барановська та ін. учені досліджували проблему використання компетентнісного підходу в професійній підготовці філологів. Дослідницею Н. Арістовою розглянуто компетентнісний підхід до формування професійної суб'єктності майбутніх філологів [1: 32]. С. Вітвицька приділила увагу поняттєвому апарату з даного питання, зауваживши, що в дефініціях понять компетенція, компетентність, готовність, майстерність, професіоналізм можна простежити взаємозв'язок, взаємозалежність, поступове нарощування та розширення знань, умінь, навичок, збагачення ерудиції, вдосконалення якостей і властивостей особистості [6: 7]. Т. Сидоренко розглянув термінологічну кореляцію базових понять компетентнісного підходу, зокрема аналізувались компетентність, компетенція, компетентний, професіоналізм. Здійснено кластерний аналіз професійно значущих компетентностей і компетенцій педагога в їхньому ієрархічному взаємозв'язку і взаємозумовленості [14: 8]. У науковій праці Л. Барановської проаналізовано використання досвіду формування філолога в університетах європейських країн для вдосконалення мовної підготовки вітчизняного студента [2: 29].

Усі учені є одностайними щодо думки про те, що невід'ємною складовою процесу професійної підготовки філологів, незалежно від спеціальності, є єдність філологічної теорії і практики (набутих філологічних знань та їх реалізація під час професійної діяльності). Дослідниками наголошено, що філологічна підготовка сприяє виробленню професійно важливих якостей фахівця: гуманітарна спрямованість, інтерес до носіїв та їхньої мови, літератури, культури, історії.

Актуальність досліджуваної проблеми

training contributes to the development of professionally important qualities of a specialist: humanitarian orientation, interest in native speakers and their language, literature, culture, and history.

The relevance of the investigated issue is due to the fact that to be competent means to be able to implement knowledge, apply experience, will and emotional state to solve problems in specific situational conditions. According to many Ukrainian scientists, competence is not reduced to knowledge and skills in quantitative terms, but without knowledge and acquired personal experience, mastering key competences is not possible.

Aim of research: substantiation of the significance of the competence approach for training specialists in philology and clarifying the structure of professional competence of bachelors in the specialty 035 "Philology", 035.041 – Germanic languages and literature (including translation), the first – English.

Results and discussion. The Law of Ukraine "On Education" directly states that: "The purpose of education is the comprehensive development of a person as an individual and the highest value of society, talents, intellectual, creative and physical abilities, the formation of values and competences necessary for successful self-realization, the education of responsible citizens, who are capable of making a conscious social choice and directing their activities for the benefit of other people and society, enriching on this basis the intellectual, economic, creative, and cultural potential of the Ukrainian people, raising the educational level of citizens in order to ensure the sustainable development of Ukraine and its European choice" [9]. Therefore, we faced an urgent task of clarifying the structure of the professional competence of bachelors in English philology who are being trained at the Higher Education Institutions of Ukraine.

We would like to build the coverage of this issue by analyzing it according to the following algorithm: 1) clarification of the specifics of the professional competence of the future bachelor of philology, who is a student of higher education at the Higher

обумовлена тим, що бути компетентним — означає вміти реалізовувати знання, застосовувати досвід, волю і емоційний стан для вирішення проблем у конкретних ситуативних умовах. На думку багатьох українських вчених, компетентність не зводиться до знань і вмінь в кількісному відношенні, але без знань і набутого особистого досвіду, освоєння ключових компетентностей є не можливою.

Мета статті: обґрунтування значущості компетентнісного підходу для підготовки фахівців з філології та уточнення структури професійної компетентності бакалаврів спеціальності 035 "Філологія", 035.041 – германські мови та література (переклад включно), перша – англійська.

Виклад основного матеріалу. У Законі України "Про освіту" безпосередньо зазначається про те, що: "Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, її талантів, інтелектуальних, творчих і фізичних здібностей, формування цінностей і необхідних для успішної самореалізації компетентностей, виховання відповідальних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству, збагачення на цій основі інтелектуального, економічного, творчого, культурного потенціалу українського народу, підвищення освітнього рівня громадян задля забезпечення сталого розвитку України та її європейського вибору" [9]. Тому перед нами постало актуальне завдання щодо уточнення структури професійної компетентності бакалаврів з англійської філології, які готуються у ЗВО України.

Висвітлення цієї проблеми хотілось би побудувати шляхом її аналізу за таким алгоритмом: 1) з'ясування специфіки професійної компетентності майбутнього бакалавра-філолога, який є здобувачем вищої освіти у ЗВО України; 2) здійснення характеристики системи його компетентностей за змістом Стандарту вищої освіти України (ступінь бакалавра, спеціальність 035 "Філологія"); 3) аналіз освітньо-професійної програми

Education Institution of Ukraine; 2) carrying out the characterization of the system of their competences according to the content of the Standard of Higher Education of Ukraine (bachelor's degree, specialty 035 "Philology"); 3) analysis of the educational and professional training program for bachelors in the field of knowledge 03 "Humanities" with the specialty 035 "Philology", 035.041 – German languages and literature (including translation), the first – English.

First of all, the essence of competence should be clarified; determine which principles cause the relevant statements; how the level of the student's formed competence manifests itself. In scientific works, you can often find two similar concepts that are closely related: competency and competence. According to the large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language, these concepts are interpreted as follows: "competency" is identified as good knowledge of something; scope of authority of a certain organization or person. "Competent" is a characteristic of an individual who has a sufficient level of knowledge in any field; qualified, based on knowledge, well versed in something, understanding. Professional competence is a basic characteristic of a specialist's activity; it includes both substantive (knowledge) and procedural (skills) components and has the main essential features, namely: mobility of knowledge, flexibility of methods of professional activity and critical thinking [5].

The concept of "competence", according to the Law of Ukraine "On Higher Education" (2014), is "a dynamic combination of knowledge, abilities, skills, ways of thinking, views, values, and other personal qualities, which determines a person's ability to successfully socialize, conduct a professional or further educational activity" [8].

V. Miliaieva considers competence as a personal category, and competence as separate integrated knowledge and skills [11: 208]. M. Ronald proposed the definition of professional competence as the habitual and intelligent use of communication, knowledge, technical

підготовки бакалаврів галузі знань 03 "Гуманітарні науки" за спеціальністю 035 "Філологія", 035.041 – германські мови та література (переклад включно), перша – англійська.

Передусім слід уточнити сутність компетентності; визначити, які принципи зумовляють відповідні твердження; як проявляється рівень сформованої компетентності у студента. У наукових роботах часто можна зустріти два схожі поняття, які тісно пов'язані між собою: компетенція та компетентність. За великим тлумачним словником сучасної української мови дані поняття тлумачаться так: компетенція – гарна обізнаність із чим-небудь; коло повноважень певної організації або особи. Компетентний – який має достатній рівень знань в якій-небудь галузі; кваліфікований, ґрунтується на знанні, з чим-небудь гарно обізнаний, тямущий. Професійна компетентність – це базова характеристика діяльності спеціаліста; вона включає як змістовий (знання), так і процесуальний (уміння) компоненти і має головні суттєві ознаки, а саме: мобільність знань, гнучкість методів професійної діяльності і критичність мислення [5].

Поняття "компетентність", згідно із Законом України "Про вищу освіту" (2014 р.), це "динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну або подальшу навчальну діяльність" [8].

В. Міляєва розглядає компетентність як особистісну категорію, а компетенцію – як окремі інтегровані знання й уміння [11: 208]. М. Рональд запропонував визначення професійної компетентності як звичне та розумне використання спілкування, знань, технічних навичок, міркувань, емоцій, цінностей та роздумів у щоденній практиці з користю не тільки для себе, а й для спільноти в цілому.

Нам імпонує думка Н. Білоус, що основною цінністю компетентнісної моделі навчання є сформованість у студентів здатності визначати свої цілі, готовності приймати рішення й діяти за типових і нестандартних обставин. Тож,

skills, reasoning, emotions, values and reflections in daily practice with the benefit not only for oneself, but also for the community as a whole.

We are impressed by the opinion of N. Bilous that the main value of the competence model of education is the formation of students' ability to determine their goals, readiness to make decisions and act in typical and non-standard circumstances. Therefore, competence is a generic scientific concept that denotes the integrated personal quality of a specialist or a person mastering a profession in an educational institution, which is formed by a set of relevant knowledge, skills and experience in their use, and certifies the readiness and ability of an individual for productive professional activity. Therefore, the final result of professional training should not be separate knowledge, abilities and skills, but an integrative new formation, a complex quality formed from the system of these knowledge, abilities and skills [4: 250].

Analyzing the structure of competence, L. Baranovska considers its integral result of the interaction of the following components: motivational, target, orientation, functional and evaluation [3: 13].

Having analyzed the main provisions of the investigated issue, we can conclude that the goal of a modern institution of higher education is the formation of a specialist who possesses a high level of professionalism and culture. The professional competence of the future philologist is a system consisting of theoretical knowledge, practical skills and personal qualities and which ensures the readiness for qualified performance of the professional duties.

Training of specialists with higher education is carried out according to relevant educational or scientific programs at different levels of higher education: primary level (short cycle); first (bachelor) level; second (master's) level; the third (educational-scientific/educational-creative) level; scientific level. These levels are regulated by the National Framework of Qualifications, which is intended for use by executive authorities, institutions and

компетентність – це родове наукове поняття, яким позначають інтегровану особистісну якість фахівця чи особи, що оволодіває професією в закладі освіти, котра сформована сукупністю відповідних знань, умінь і досвіду їх використання, і засвідчує готовність і здатність особистості до продуктивної професійної діяльності. Тому кінцевим результатом професійного навчання мають стати не окремі знання, уміння та навички, а інтегративне новоутворення, комплексна якість, сформована із системи цих знань, умінь і навичок [4: 250].

Аналізуючи структуру компетентності, Л. Барановська вважає її інтегральним результатом взаємодії таких компонентів: мотиваційного, цільового, орієнтаційного, функціонального та оцінного [3: 13].

Проаналізувавши основні положення з досліджуваної проблеми, можна зробити висновок, що метою сучасного закладу вищої освіти є формування фахівця, який володіє високим рівнем професіоналізму та культури. Професійна компетентність майбутнього філолога є системою, що складається з теоретичних знань, практичних умінь та особистих якостей і яка забезпечує його готовність до кваліфікованого виконання своїх професійних обов'язків.

Підготовка фахівців з вищою освітою здійснюється за відповідними освітніми чи науковими програмами на різних рівнях вищої освіти: початковий рівень (короткий цикл); перший (бакалаврський) рівень; другий (магістерський) рівень; третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень; науковий рівень. Ці рівні регулюються Національною рамкою кваліфікацій, яка призначена для використання органами виконавчої влади, установами та організаціями, що реалізують державну політику у сфері освіти, зайнятості та соціально-трудова відносин, навчальними закладами, роботодавцями, іншими юридичними і фізичними особами з метою розроблення, ідентифікації, співвіднесення, визнання, планування і розвитку кваліфікацій.

Принагідно зауважимо, що в Україні, як і в більшості країн світу, фахова підготовка з англійської філології є

organizations implementing state policy in the field of education, employment and social-labor relations, educational institutions, employers, other legal entities and individuals for the purpose of developing, identifying, correlation, recognition, planning and development of qualifications.

It is appropriate to note that in Ukraine, as in most countries of the world, professional training in English philology is graded, as higher education institutions prepare bachelors, masters and Doctor of Philosophy in this specialty. According to the current legislation on higher education in Ukraine, a bachelor's degree is an educational degree obtained at the first level of higher education and awarded by a higher education institution as a result of the successful completion by the student of higher education of an educational and professional program, the volume of which is 180-240 ECTS credits.

The first (bachelor's) level of higher education corresponds to the seventh level of the National Framework of Qualifications and provides for a person to acquire theoretical knowledge and practical skills and abilities sufficient for the successful performance of professional duties in the chosen specialty. A person has the right to obtain a bachelor's degree, if there is a complete general secondary education [7: 148].

Continuing the analysis of the key provisions on the issue of the competence approach, one should refer directly to the Standard of Higher Education of Ukraine: first (bachelor) level, field of knowledge 03 Humanities, specialty 035 "Philology", which guarantees the acquisition of professional competences sufficient for training a bachelor of philology in institutions of higher education of Ukraine. According to the Standard of Higher Education, the main goals of training in the specialty 035 "Philology" are to train specialists capable of solving complex specialized tasks and practical items in the field of philology, which are characterized by the complexity and uncertainty of conditions, namely in activities related to analysis, creation (in particular, translation) and evaluation of written and

ступеневою, оскільки ЗВО готують з цієї спеціальності бакалаврів, магістрів та докторів філософії. Відповідно до чинного законодавства про вищу освіту в Україні, бакалавр – це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЄКТС.

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти відповідає сьомому рівню Національної рамки кваліфікації передбачає здобуття особою теоретичних знань і практичних умінь та навичок, достатніх для успішного виконання професійних обов'язків за обраною спеціальністю. Особа має право здобувати ступінь бакалавра за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти [7: 148].

Продовжуючи аналіз ключових положень з проблеми компетентнісного підходу, слід звернутися безпосередньо до Стандарту вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 03 Гуманітарні науки, спеціальність 035 "Філологія", який гарантує отримання фахових компетентностей, достатніх для підготовки бакалавра-філолога у закладах вищої освіти України. Згідно із Стандартом вищої освіти, головні цілі навчання за спеціальністю 035 "Філологія" полягають у підготовці фахівців, здатних розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології, що характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, а саме в діяльності, пов'язаній з аналізом, творенням (зокрема перекладом) і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів і стилів, організацією успішної комунікації різними мовами. Передбачається використання таких методів, методик та технологій як загальнонаукові та спеціальні філологічні методи аналізу лінгвістичних одиниць, методи і методики дослідження мови і літератури, інформаційно-комунікаційні технології [12].

У розрізі нашого дослідження у майбутнього бакалавра-філолога передбачене формування шляхом

oral texts of various genres and styles, organization of successful communication in different languages. The use of such methods, techniques and technologies as general scientific and special philological methods of analysis of linguistic units, methods and techniques of language and literature research, information and communication technologies is envisaged [12].

In the scope of our research, the formation of the system of program competences: integral, general and special is envisaged for the future bachelor of philology through training in this specialty. Thus, the integral competence of a graduate consists in the ability to solve complex specialized tasks and practical items in the field of philology (linguistics, literary studies, folkloristics, translation) in the process of professional activity or training, which involves the application of theories and methods of philological science. General competences form a number of important vectors of a specialist's development (both professional and personal): the ability to realize one's rights and responsibilities as a member of society, to be aware of the values of civil society and the need for its sustainable development, the rule of law, the rights and freedoms of a person and a citizen in Ukraine; the ability to communicate in the state language both orally and in writing; the ability to learn and master modern knowledge; ability to work in a team and autonomously; skills in using information and communication technologies.

Particular attention should be paid to the formation of special (professional) competences, which, in turn, form a future specialist, an expert in the field. Thus, the following is formed in the learning process: awareness of the structure of philological science and its theoretical foundations; the ability to use knowledge about language as a special sign system, its nature, functions, levels in professional activities; ability to collect and analyze, systematize and interpret linguistic, literary, folklore facts, interpret and translate text; the ability to organize business communication [12].

It should be noted that the list of competences and learning outcomes given

навчання за даною спеціальністю системи програмних компетентностей: інтегральна, загальні та спеціальні. Так, *інтегральна* компетентність випускника полягає у здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій і методів філологічної науки. *Загальні* компетентності формують низку важливих векторів розвитку фахівця (як професійних, так і особистісних): здатність реалізовувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями; здатність працювати в команді та автономно; навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Особливу увагу слід приділити формуванню *спеціальних (фахових)* компетентностей, які, своєю чергою, формують майбутнього фахівця, знавця своєї справи. Таким чином, у процесі навчання формується наступне: усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ; здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні; здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту; здатність до організації ділової комунікації [12].

Доцільно зазначити, що наведений у Стандарті перелік компетентностей і результатів навчання не є вичерпним. Заклади вищої освіти при формуванні освітніх програм конкретизують визначені ним компетентності й результати відповідно до певної філологічної спеціалізації та можуть визначати додаткові. В якості ілюстрації

in the Standard is not exhaustive. Institutions of higher education, when forming educational programs, specify the competences and results determined by them in accordance with a certain philological specialization and may define additional ones. As an illustration of the above, we will carry out an analysis of a specific educational and professional program of higher education institutions for a broader idea and understanding of its importance in the preparation of a bachelor's degree in English philology in modern conditions.

So, in particular, Kyiv National Linguistics University offers to obtain a bachelor's degree in the specialty 035 "Philology" branch of knowledge 03 "Humanities" with the specialization 035.041 – German languages and literature (including translation), the first – English in 3 years and 10 months. The total volume of the educational program is 240 ECTS. The professionally oriented educational program is focused on comprehensive training of philologist specialists who possess a wide range of professional abilities and skills. The training of such specialists is carried out in directions that are relevant in the modern labor market and are related to information-analytical, translation, literary studies, and teaching activities. The program envisages a possible further scientific and professional career. The main focus of the program is aimed at forming the ability to carry out foreign language communicative activities in various professional spheres, as well as conducting research in the fields of linguistics, translation studies and literature studies based on the acquired knowledge and skills in English and a second foreign language, their teaching methods, and translation.

A bachelor of philology can work in the scientific, literary, publishing, and educational fields; in teaching positions in institutions of general secondary education (if the educational program includes a cycle of psychological-pedagogical and methodical disciplines and the completion of pedagogical practice); in mass media; in various foundations, unions, humanitarian foundations, museums, art and cultural

вказаного вище здійснимо аналіз конкретної освітньо-професійної програми ЗВО для ширшого уявлення і розуміння її значення у підготовці бакалавра з англійської філології в сучасних умовах.

Так, зокрема *Київський національний лінгвістичний університет* пропонує отримати ступінь бакалавра зі спеціальності 035 "Філологія" галузь знань 03 "Гуманітарні науки" за спеціалізацією 035.041 – германські мови та література (переклад включно), перша – англійська за 3 роки і 10 місяців. Загальний обсяг освітньої програми становить 240 ЄКТС. Професійно спрямована освітня програма зорієнтована на комплексну підготовку фахівців-філологів, які володіють широким спектром професійних умінь і навичок. Підготовка таких фахівців здійснюється за напрямками, які актуальні на сучасному ринку праці та пов'язані з інформаційно-аналітичною, перекладацькою, літературознавчою, викладацькою діяльністю. Програма передбачає можливу подальшу наукову та професійну кар'єру. Основний фокус програми спрямований на формування здатності здійснювати іншомовну комунікативну діяльність у різних професійних сферах, а також проводити дослідження в галузях лінгвістики, перекладознавства і літературознавства на основі набутих знань і вмінь з англійської та другої іноземної мови, методики їх викладання, перекладу.

Бакалавр-філолог може працювати в науковій, літературно-видавничій та освітній галузях; на викладацьких посадах у закладах загальної середньої освіти (за наявності в освітній програмі циклу психолого-педагогічних та методичних дисциплін і проходження педагогічної практики); у засобах масової інформації; у різноманітних фондах, спілках, фундаціях гуманітарного спрямування, музеях, мистецьких і культурних центрах тощо; у різних галузях господарства, де потрібні послуги зі створення, аналізу, перекладу, оцінювання текстів.

75% обсягу освітньої програми "Англійська мова і література, друга іноземна мова, переклад" спрямовано на

centers, etc.; in various branches of the economy, where services are needed for the creation, analysis, translation, evaluation of texts.

75% of the volume of the educational program "English language and literature, second foreign language, translation" is aimed at ensuring general and special (professional) competences, defined by the Standard of Higher Education by specialty. In addition to the list of the formation of the above-mentioned general competences in accordance with the Standard of Higher Education of Ukraine in the educational program of Kyiv National Linguistic University in the specialty 035 "Philology", additional competences are also presented, which are necessarily significant, namely: the ability to adhere to the principles of academic integrity, to carry out creative scientific research; the ability to understand the essence and social significance of the future profession; to forecast prospects for the development of the sphere of professional activity; the ability to carry out politically correct and ethical communication in a foreign language with representatives of various social groups of national cultures, realizing and respecting the phenomenon of multiculturalism as an important feature of the modern world.

In turn, the formation of special competences includes: understanding the main functions and tasks of pedagogy, psychology; the ability to use the latest technologies, innovative teaching methods, as well as acquired linguistic translation and methodical knowledge in practice in English and a second foreign language; understanding of the methodological, organizational and legal background necessary for carrying out professional research work, its presentation to the scientific community and protection of intellectual property and its results; awareness of the importance of practical philosophy for the formation of a modern communicative society; ability to scientific-linguistic thinking, understand the nature of linguistic phenomena and processes, freely navigate scientific linguistic information and verification of scientific concepts [10: 19].

забезпечення загальних і спеціальних (фахових) компетентностей, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальністю. До переліку формування вище зазначених загальних компетентностей згідно із Стандартом вищої освіти України в освітній програмі Київського національного лінгвістичного університету за спеціальністю 035 "Філологія" ще представлені додаткові компетентності, які є неодмінно значущими, а саме: здатність дотримуватись принципів академічної доброчесності, здійснювати творчий науковий пошук; здатність розуміти сутність й соціальну значущість майбутньої професії; прогнозувати перспективи розвитку сфери професійної діяльності; здатність до здійснення політкоректної та етичної комунікації іноземною мовою з представниками різних соціальних груп національних культур, усвідомлюючи та поважаючи феномен мультикультурності як важливої ознаки сучасного світу.

Своєю чергою, формування спеціальних компетентностей включає: розуміння основних функцій та завдань педагогіки, психології; здатність до використання новітніх технологій, інноваційних методів навчання, а також набутих лінгвістичних перекладацьких і методичних знань на практиці англійською та другою іноземними мовами; розуміння методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для здійснення фахової науково-дослідницької роботи, її презентації науковій спільноті і захисту інтелектуальної власності та її результатів; усвідомлення значущості практичної філософії для формування сучасного комунікативного суспільства; здатність до науково-лінгвістичного мислення, розуміти природу лінгвістичних явищ та процесів, вільно орієнтуватися у науковій лінгвістичній інформації та верифікації наукових концепцій [10].

Важливою складовою освітньо-професійної програми є освітні компоненти: обов'язкові та вибіркові. Зміст обов'язкової компоненти має чітку кореляцію з визначеними програмою компетентностями. Так, зокрема, для

An important component of the educational and professional program are educational components: mandatory and optional. The content of the mandatory component has a clear correlation with the competences defined by the program. So, in particular, the following educational disciplines are particularly significant for the formation of special competences: practice of oral and written English, practical English phonetics, practical English grammar, introduction to linguistics, introduction to translation studies, second foreign language, history of foreign literature, pedagogy and methods of teaching foreign languages, introduction to Germanic philology, history of the English language, theory and practice of English translation, etc. The variable component of the educational program contributes to the formation of the individual educational trajectory of the student, the future bachelor of English philology [10: 19].

Conclusions and research perspectives. Therefore, the analysis of scientific sources, the Standard of Higher Education of Ukraine, the educational and professional program, the result of own research allows us to conclude that the preparation of a future bachelor in English philology should be based on the principles of the competence approach. The implementation of this methodological approach in the process of becoming a future philologist creates the necessary conditions for the formation of integral, general and special competences, which will provide higher education students with the opportunity to achieve successful self-realization and self-actualization in various areas of future professional activity. Education using a competence-based approach, standardized according to international and European requirements, prepares a bachelor of English philology to work in unforeseen circumstances.

We see the perspective of future research in the analysis of the Australian system of training a bachelor in English philology for further comparative analysis of the obtained results and improvement of the domestic experience in training a future specialist in the philological profile.

формування спеціальних компетентностей особливо значущими є такі навчальні дисципліни: практика усного і писемного мовлення англійської мови, практична фонетика англійської мови, практична граматики англійської мови, вступ до мовознавства, вступ до перекладознавства, друга іноземна мова, історія зарубіжної літератури, педагогіка та методика навчання іноземних мов, вступ до германської філології, історія англійської мови, теорія і практика перекладу англійської мови та ін. Варіативна складова освітньої програми сприяє формуванню індивідуальної освітньої траєкторії студента, майбутнього бакалавра англійської філології [10].

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок.

Отже, аналіз наукових джерел, Стандарту вищої освіти України, освітньо-професійної програми, результатів власних досліджень дає змогу резюмувати, що підготовка майбутнього бакалавра з англійської філології має базуватися на засадах компетентнісного підходу. Реалізація цього методологічного підходу в процесі становлення майбутнього філолога створює необхідні умови для формування інтегральних, загальних і спеціальних компетентностей, що забезпечить здобувачам вищої освіти можливість здійснювати успішну самореалізацію і самоактуалізацію в різних сферах майбутньої професійної діяльності. Навчання з використанням компетентнісного підходу, стандартизоване за міжнародними та європейськими вимогами, формує в бакалавра англійської філології готовність до діяльності і за непередбачуваних обставин.

Перспективу майбутніх досліджень вбачаємо в аналізі австралійської системи підготовки бакалавра з англійської філології для подальшого компаративного аналізу отриманих результатів і вдосконалення вітчизняного досвіду з підготовки майбутнього фахівця філологічного профілю.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

1. Aristova, N.O. (2015). Kompetentnisnyi pidkhid do formuvannia profesiinoi subiektnosti maibutnikh filolohiv [A competent approach to the formation of the professional subjectivity of future philologists]. *Humanitarnyi visnyk Derzhavnoho vyshchoho navchalnoho zakladu "Pereiaslav-Khmelnytskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Hryhoriia Skovorody". Psykholohiia – Humanitarian bulletin of the State higher educational institution "Pereiaslav-Khmelnytskyi State Pedagogical University named after Hryhoriy Skovoroda". Psychology*, 37, 32-40 [in Ukrainian].
2. Baranovska, L.V. (2016). Vykorystannia dosvidu formuvannia filoloha v universytetakh yevropeyskykh krain dlia vdoskonalennia movnoi pidhotovky vitchyznianoho studenta [The use of experience in the formation of a philologist in the universities of European countries to improve the language training of a domestic student]. *Problemy osvity – Problems of education*, 86, 29-34 [in Ukrainian].
3. Baranovska, L.V. (2015). *Pedahohika ta psykholohiia vyshchoi shkoly [Pedagogy and psychology of the higher school]: navch. posibnyk*. Kyiv: NAU, 13 [in Ukrainian].
4. Bilous, N.P. (2018). *Formuvannia profesiino-komunikatyvnoi kompetentnosti u maibutnikh perekkladachiv aviatsiinoi haluzi [Formation of professional and communicative competence of future translators in the aviation industry]*. Candidate's thesis. Kyiv: National Aviation University, 250 [in Ukrainian].
5. *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [A large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language]: 250000 / hol. red. V.T. Busel. (2005)*. Kyiv-Irpin: Perun, VIII, 1728 [in Ukrainian].
6. Vitvytska, S.S. (2017). Modernizatsiia zmistu profesiinoi osvity – umova pidhotovky kompetentnoho fakhivtsia novoi formatsii [Modernization of the content of professional education is a condition for training a competent specialist of a new formation]. *Kompetentnisnyi pidkhid do pidhotovky fakhivtsiv yak umova yakisnoi osvity – A competent approach to the training of specialists as a condition for quality education*. Zhytomyr, 7-17 [in Ukrainian].
7. Zhuravel, N.V. (2021). Pidhotovka bakalavra z anhliiskoi filolohii u zakladakh vyshchoi osvity yak pedahohichna problema [Bachelor's training in English philology in institutions of higher education as a pedagogical problem]. *Podolannia movnykh ta komunikatyvnykh barieriv: osvita, nauka, kultura – Overcoming language and communication barriers: education, science, culture*. Kyiv: National Aviation University, 148-153 [in Ukrainian].
8. *Zakon Ukrainy "Pro vyshchu osvitu". Abzats pershyi chastyny chetvertoi statti 5 iz zminamy, vneseny my zghidno iz Zakonom № 2145-VIII vid 05.09.2017; v redaktsii Zakonu № 2745-VIII vid 06.06.2019 [Law of Ukraine "On Higher Education". The first paragraph of the fourth part of Article 5, as amended in accordance with Law No. 2145-VIII dated September 5, 2017; as amended by Law No. 2745-VIII of June 6, 2019]*. (2019) [in Ukrainian].
9. *Zakon Ukrainy "Pro osvitu". Vidomosti Verkhovnoi Rady. 2017. № 38-39 [Law of Ukraine "On Education". Verkhovna Rada information. 2017. No. 38-39]*. (2017) [in Ukrainian].
10. *Osvitno-profesiina prohrama "Anhliiska mova i literatura, druha inozemna mova, pereklad. Spetsialnist 035 Filolohiia" [Educational and professional program "English language and literature, second foreign language, translation. Specialty 035 Philology"]* (2022). Kyiv: Kyivskiy natsionalnyi lnhvistychniy universytet, 19 [in Ukrainian].
11. Miliaieva, V.R., & Breus, Yu.V. (2012). Formuvannia kompetentnosti samorozvytku osobystosti v umovakh realizatsii kompetentnisnoho pidkhodu u fakhovii osviti [The formation of the competence of self-development of the individual in the conditions of the implementation of the competence approach in vocational education]. *Aktualni problemy navchannia ta vykhovannia liudei z osoblyvymy potrebamy – Actual*

problems of education and upbringing of people with special needs, 11(9), 208-213 [in Ukrainian].

12. *Nakaz Ministerstva osvity i nauky Ukrainy 20.06.2019 r. № 869. Standart vyshchoi osvity Ukrainy: pershyi (bakalavrskyi) riven, haluz znan 03 Humanitarni nauky, spetsialnist 035 "Filolohiia" [Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated 20.06.2019 No. 869. Standard of higher education of Ukraine: first (bachelor) level, field of knowledge 03 Humanities, specialty 035 "Philology"]*. (2019). Vydannia ofitsiine. MON Ukrainy [in Ukrainian].

13. *Natsionalna ramka kvalifikatsii. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 lystopada 2011 r. № 1341 [National Qualifications Framework. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated November 23, 2011 No. 1341]*. (2011). 14 [in Ukrainian].

14. Sydorenko, V.V. (2017) *Rozvytok profesiinoi kompetentnosti suchasnoho pedahoha v umovakh vidkrytoi osvity: klasternyi analiz [Development of the professional competence of a modern teacher in the conditions of open education: cluster analysis]. Profesiina kompetentnist pedahoha v umovakh onovlenoho zmistu osvity ta vymoh rynku pratsi – The professional competence of the teacher in the conditions of the updated content of education and the requirements of the labor market: III rehionalna nauk.-prakt. konf. Vinnytsia: Vyd-vo Vinnytska miska drukarnia, 8-17 [in Ukrainian]*.

15. *Standarty i rekomendatsii shchodo zabezpechennia yakosti v Yevropeiskomu prostori vyshchoi osvity (ESG)[Standards and recommendations for quality assurance in the European Higher Education Area (ESG)]*: ukhvaleno Ministerskoiu konferentsiieiu v Yerevani. (2015), 32 [in Ukrainian].

16. *The report by the Bologna Working Group on Qualifications Frameworks*. (2005). Retrieved from: http://eacea.ec.europa.eu/Education/eurydice/documents/thematic_reports/138EN.pdf [in English].

Received: November 10, 2022

Accepted: December 14, 2022